

MİLLİ GƏNCLƏR ŞURALARININ VƏ
ONLARIN ÜZV TƏŞKİLATLARININ İŞİNƏ
RƏQƏMSAL İNKLÜZİVLİYİN İNTEQRASIYASI
üçün
TƏLİMAT KİTABÇASI

“Milli Gənclər Şuralarının və Üzv Təşkilatların işinə Rəqəmsal İnkluzivliyin İnteqrasiyası” layihəsi sosial, mədəni və coğrafi maneələri olan gənclərin Milli Gənclərin işində mənalı iştirakını dəstəkləmək üçün rəqəmsallaşma və inkluzivlik konsepsiyasını gənclər işinə Şərqi və Cənubi Avropada Şuralar və üzv təşkilatlarda inteqrasiya etmək məqsədi daşıyır. Layihə Avropa Şurasının, Avropa Gənclər Fondunun maliyyə dəstəyi və Azərbaycan Respublikası Gənclər Təşkilatları Milli Şurasının təşkilatçılığı ilə Milli Gənclər Şuraları və gənclər təşkilatlarının işində inkluziv mühit üçün gənc işçilərin səlahiyyətlərinin artırılmasına və gənclər işində rəqəmsal inkluzivliyin davamlı uyğunlaşması üçün regionlararası tərəfdaşlığın yaradılmasına nail olunub.

Bu nəşr “Gənclərin Milli Şurasının və üzv təşkilatların işinə rəqəmsal inkluzivliyin inteqrasiyası” layihəsi çərçivəsində hazırlanıb.

Mövzu:

Fatimə Əsədova

Təhfəçilər:

Karolina Svyryda

Madalin-Gabriel Florea

Kamilla Məmmədova

Nicolai Dishli

Dizayn və illüstrasiya:

Rüstəm Bağırli

Müəllif hüquqları qorunur
Bakı, 2022

Mündəricat

1. GİRİŞ.....	4
2. RƏQƏMSALA KEÇİD.....	6
2.1. Rəqəmsal transformasiya nədir?.....	6
2.2. Sosial və rəqəmsal inklüzivlik nədir? Daha da önəmlisi odur ki, bu, gənclərin işinə necə təsir edir?.....	9
3. GƏNCLƏR ŞURALARINDA RƏQƏMSAL İNKLÜZİVLİYƏ YANAŞMALAR.....	10
3.1. Milli Gənclər Şuraları və Gənclər Təşkilatları üçün Rəqəmsal Texnologiyanın İşlərində Tətbiq Edilməsi üzrə Bacarıqların Gücləndirilməsi.....	10
3.2. Rəqəmsal Gənclər Sahəsində İş.....	10
3.3. İştirakçı Metodlar.....	11
3.4. Hüquqlara əsaslanan yanaşma.....	12
4. KAZUS TƏDQİQATLARI.....	12
5. NƏTİCƏ.....	18
İSTİNADLAR.....	20

1. GİRİŞ

Müasir cəmiyyət yüksək texnologiyalar cəmiyyətidir. İnternet bütün dünyanı və insan həyatının bütün sahələrini əhatə edib. Onlayn mağazalar evdən çıxmadan alış-veriş etməyə imkan verir, onlayn yayımlar televiziya verilişlərinə, xəbər proqramlarına və s. informasiya mübadiləsi, iş axtarışı, insanlar arasında ünsiyyət, istirahət bu gün virtual aləmə keçir. İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarına çıxış və istifadə fərdlərə və bütövlükdə cəmiyyətə təsir göstərir. Texnologiyanın özü bir vasitədir. Rəqəmsal inklüziv icma iqtisadi və işçi qüvvəsinin inkişafı, vətəndaş iştirakı, təhsil, səhiyyə və ictimai təhlükəsizlik üçün vacibdir.

Rəqəmsal inklüzivlik fərdlərin və qrupların məlumat əldə etmək və istifadə etmək qabiliyyəti və informasiya texnologiyalarıdır.¹

Rəqəmsal inklüziv cəmiyyətin qurulması bütün sektorların iştirakını və dəstəyini tələb edir: kitabxanalar, icma əsaslı təşkilatlar, biznes, hökumət və siyasətçilər. Rəqəmsal inklüzivlik strategiyaları geniş şəkildə dəyişir. Hətta oxşar görünən layihələr də çox vaxt yerli əhalini yerləşdirmək və mövcud resurslardan istifadə etmək üçün fərqli şəkildə həyata keçirilir.²

Bir şəxsin internet istifadəçisi olmamasının və yaxud evdə individual xidmətə malik olmasının ən ümumi səbəbləri qiymət (texnologiya və ya ev genişzolaqlı xidmət), aktuallıq və rəqəmsal bacarıqların olmamasıdır.

Yuxarıda deyilənlərə əsaslanaraq belə bir sual verilməlidir: “Gənclərin müəyyən məlumatlara çıxışı nə dərəcədə məhdudlaşır, bu problemin kökü haradan qaynaqlanır?”. Gənclik dairəsi, hər bir cəmiyyət kimi, ayrı bir dünyadır - burada öz zarafatları, səhvləri, axmaqlılıqları, fikirləri, inancları və dünyagörüşü, enerjisi, maksimalizmi, məqsədləri, arzu və istəkləri doğulur və yaşayır, başqa sözlə - dünyagörüşü və insanın mənliyinin formalaşmasıdır.

Mən bu problemin tarixi fonuna nəzər salmağı təklif edirəm. Rəqəmsal termini çoxəsrlikdir. Hərfi mənada və sadəcə olaraq 0-dan 9-a qədər tam ədədlərin və ya rəqəmlərin istifadəsinə aid 1800-cü illərdə analoq maşınlar sürmə qaydası, kassir hesablamaları, zamanın təsviri (məsələn, saatlar) üçün icazə verilir, səs dalğalarının uzaqdan göndərilməsi və qəbulu (məsələn, radio), avadanlıq, çap və toxuculuq nümunələri, hesablama riyaziyyatı və s. üçün “əvvəlcədən proqramlaşdırılmış” dəzgah parametrləri yaratmaq üçün perfokağız kartları kimi cihazlardan istifadə edilirdi. 1930 və 1940-cı illərdə bu erkən kompüterlər hesablama mənasını yaratmaq üçün Q və 1-lər seriyası şəklində ikili verilənlərdən istifadə etməklə, rəqəmsallaşan Klod Şennonun rəqəmsal elektronikasından istifadə edərək dəyişdirilmişdir (İfrah, 2001). İlk kompüterlər insanın cəbri və riyazi qabiliyyətini artırmaq üçün istifadə edilmişdir (buna görə də “kompüter” adı verilmişdir), lakin İnformasiya Mübadiləsi üçün Amerika Standart Kodu (ASCII) və digər kodlar sonradan kompüterlərə hərfləri, simvolları, durğu işarələrini və ədədi rəqəmlərə əlavə olaraq digər simvollar, mətnin də təşkil və manipulyasiya edilə biləcəyi bir sistem yaratmaqdır.³

¹“Building Digital Communities: A Framework for Action”, 2011

²<https://www.webjunction.org/explore-topics/digital-inclusion.html>

³Thompson, Kim M., 1971 - Digital literacy and digital inclusion : information policy and the public library / Kim M. Thompson, Paul T. Jaeger, Natalie Greene Taylor, Mega Subramaniam, and John Carlo Bertot.

Cəmiyyətdə informasiyanın artan əhəmiyyəti ilə bağlı ilkin proqnozlar təkcə Amerika fenomeni olmasa da (məsələn, Umesao, 1963), “informasiya yoxsulluğu” anlayışı həm yoxsulluğa, həm də informasiyaya 20-ci əsrin ikinci yarısında Amerika dialoqundan yaranmışdır. Daniel Bell (1960) və Fritz Machlup (1962) kimi tədqiqatçılar bu yaxınlarda nümayiş etdirdilər ki, ağ yaxalıların informasiya ilə bağlı xidmətləri ABŞ-da və başqa yerlərdə iqtisadi gücün əsas dayaqları kimi tez bir zamanda mavi yaxalı sənaye əməyini üstələyir.⁴

Məlumatın saxlanması və axtarışı İkinci Dünya Müharibəsindən sonra sürətlə inkişaf etmiş və zəngin informasiya mühiti yaratmışdı ki, burada tarixdə hər zaman olduğundan daha çox məlumat əldə edilə bilirdi və xəbərlər, təhsil resursları həmişəkindən daha çox formatda mövcud idi. Çap, radio və televiziya ev təsərrüfatlarına, iş yerlərinə və icma institutlarına məlumat ötürürdü. İndiki məqamdan danışarkən, 2030-cu ilə yaxınlaşdıqca, rəqəmsal bacarıqların inkişafı peşəkar uğur üçün kritik hala gəldi. Bu bacarıqlara internet tədqiqatının aparılması, e-poçt və ya anı mesajlaşma vasitəsilə onlayn ünsiyyət, peşəkar onlayn platformalardan istifadə və rəqəmsal maliyyə xidmətləri haqqında biliklər kimi ümumi səlahiyyətlər daxildir.

Qabaqcıl rəqəmsal bacarıqlar məşğulluq və sahibkarlıq uğurları üçün daha vacib olduqca, bəzi ekspertlər qabaqcıl informasiya və kommunikasiya texnologiyaları (İKT) sərəfətlərinə malik işçilər üçün tezliklə “istedad boşluğu”nun yarana biləcəyini proqnozlaşdırırlar. İxtisaslı işçilərə bu ehtiyac müxtəlif sosial-iqtisadi bərabərsizliklər səbəbindən daha da artır. Məsələn: evdə internetə çıxışın olmaması və s.

Rəqəmsal əlaqənin olmaması gənclərin uğur qazanması üçün lazım olan texnoloji bacarıqların və təhsilin əldə edilməsinə ilkin maneədir. UNICEF və BTİ-nin birgə səyi ilə hazırlanan “Evdə Neçə Uşaq və Gənclərin İnternetə Girişi Var” hesabatına əsasən, dünyada 3-17 yaş arası məktəb yaşlı qız və oğlanların üçdə ikisindən çoxu (1,3 milyard uşaq) və 63%-i 15-24 yaş arası gənclərin (təxminən 760 milyon gənc) evdə internetə çıxışı yoxdur. Qlobal miqyasda yaşı 25 və ya daha az olan 2,2 milyard uşaq və gəncin evdə internetə çıxışı yoxdur.⁵

Giriş ölkələrin nisbi sərvətindən asılı olaraq geniş şəkildə dəyişir: yüksək gəlirli ölkələrdə uşaq və gənclərin 87%-nin evdə internet bağlantısı var, aşağı gəlirli ölkələrdə isə sadəcə 6%-i var. Gəncin İnternetə çıxışı (və buna görə də rəqəmsal bacarıqların inkişafı) çox vaxt valideynlərinin sərvətindən, gəlirindən və həyat standartlarından asılıdır. Məsələn, Danimarka Avropa Komissiyasının Rəqəmsal İqtisadiyyat və Cəmiyyət İndeksinin (DESI) 2021-ci il nəşrində 27 Aİ Üzv Dövləti arasında 1-ci yerdədir. Danimarka bağlantıda liderlik edir, rəqəmsal texnologiya və rəqəmsal dövlət xidmətlərinin inteqrasiyası üzrə 2-ci, İnsan kapitalı üzrə 4-cü yerdədir. Danimarka əhəmiyyətli dərəcədə yaxşılaşan bağlantı istisna olmaqla, bütün DESI ölçüləri üzrə xallarını bir qədər yaxşılaşdırmışdır.⁶

İnformasiya və kommunikasiya texnologiyalarına çıxışı olan gənclər və uşaqlar rəqəmsal yerlilər kimi yetkinləşirlər. İKT-nin erkən tətbiqçiləri olaraq, onlar rəqəmsal texnologiyaların gücündən yeni və yaradıcı üsullarla istifadə etmək üçün unikal şəkildə yerləşdiriliblər.

⁴Thompson, Kim M., 1971 - Digital literacy and digital inclusion : information policy and the public library / Kim M. Thompson, Paul T. Jaeger, Natalie Greene Taylor, Mega Subramaniam, and John Carlo Bertot.

⁵<https://www.itu.int/en/mediacentre/backgrounders/Pages/digital-inclusion-of-youth.aspx>

⁶<https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/80483>

İKT təhsili gücləndirə, gənclərin işsizliyini azalda və sosial və iqtisadi inkişafı təşviq edə bilər. Bununla belə, gənclərin İKT-nin bu transformasiya gücündən faydalanması üçün onlar bir sıra rəqəmsal bacarıqlarla təchiz edilməli və qoşulma imkanına malik olmalıdırlar.

Bu gün dünyada 10-24 yaş arası təxminən 1,8 milyard gənc yaşayır və onların 90 faizə yaxını inkişaf etməkdə olan ölkələrdə yaşayır. 1,2 milyard əhalisi olan Afrikada əhalinin təxminən 41 faizi 15 yaşdan aşağı, digər 19 faizi isə 15-24 yaş arası gənclərdir. Bir çox inkişaf etmiş və inkişaf etməkdə olan ölkələrdə gənclər, xüsusilə qızlar və gənc qadınlar qeyri-mütənasib şəkildə yoxsulluq və işsizliklə üzləşirlər.⁷

Hökumətlər, akademik dairələr, özəl sektor və vətəndaş cəmiyyəti daxil olmaqla bütün maraqlı tərəflər gənclərin rəqəmsal bacarıqlarını inkişaf etdirməyə kömək edən və bütün gənclər üçün tam iqtisadi, sosial və rəqəmsal inklüzivliyi dəstəkləyən strategiyalar hazırlaya bilərlər. Rəqəmsal texnologiya təhsilin artırılmasına, gənclərin işsizliyinin azaldılmasına və sosial-iqtisadi inkişafın təşviqinə kömək edə bilər, lakin gənclərin bu imkanlardan faydalanması üçün bütün gənclər bir sıra texnoloji bacarıqlarla təchiz edilməli və əlaqəyə münasib qiymətə çıxış əldə etməlidirlər.⁸

Gənclərin tam iqtisadi, sosial və rəqəmsal inklüzivliyə nail olmaq hüququ var. İKT həm gənc qadınların, həm də kişilərin öz sosial və iqtisadi inkişaflarına əhəmiyyətli dərəcədə töhfə verə, iştirak edə və istifadə edə biləcəkləri alətlərdir. Əvvəllər heç vaxt olmadığı kimi bir-birinə bağlı olan gənclər öz icmalarına töhfə vermək, innovativ həllər təklif etmək və sosial tərəqqi və dəyişikliyə təkan vermək istəyirlər.

2. RƏQƏMSALA KEÇİD

2.1. Rəqəmsal transformasiya nədir?

Rəqəmsal transformasiya gənclər, gənc işçilər və digər müvafiq maraqlı tərəflərlə və onlar tərəfindən insan mərkəzli rəqəmsal texnologiyaların birgə dizaynını, tətbiqini və istifadəsini əhatə edən çoxtərəfli və inklüziv proses kimi başa düşülür.⁹ O, gənclər sahəsinin əksər sahələrinin fəaliyyət tərzini dəyişir və rəqəmsal texnologiyaların sosial, iqtisadi və mədəni proseslərə və strukturlara inkişaf edən integrasiyasını təsvir edir.

Rəqəmsal transformasiya həm təşkilati fəaliyyətdə əməli dəyişikliklərə, həm də cəmiyyətin inkişaf edən mədəni və sosial normalarına aiddir. Rəqəmsal transformasiyanın praktiki tətbiqi ənənəvi, qeyri-rəqəmsal və əl proseslərinin rəqəmsal proseslərə çevrilməsini və ya uyğunlaşdırılmasını (məsələn, sənədsiz rejimdə) əhatə edə bilər. Mədəni və sosial normaların təkamülünü rəqəmsal texnologiyaların, məsələn, özünüifadə, ünsiyyət və iştirak üsullarına (məsələn, gənclərin rəhbərlik etdiyi kampaniyalar/layihələr üçün sosial mediadan istifadə) təsirində görmək olar. Gənclər, gənc işçilər və digər müvafiq maraqlı tərəflər Avropada

⁷https://www.itu.int/generationconnect/wp-content/uploads/2020/11/ITU_Youth_Strategy.pdf

⁸<https://www.itu.int/en/mediacentre/backgrounders/Pages/digital-inclusion-of-youth.aspx>

⁹<https://participationpool.eu/resource-category/digital-transformation/>

rəqəmsal transformasiyada iştirak etmək, ondan faydalanmaq və ona töhfə vermək üçün müvafiq dəstəyə (məsələn, rəqəmsal savadlılıq təhsili) ehtiyac duyurlar.

Rəqəmsal transformasiyanın sürətli tempi və pozucu təbiəti o deməkdir ki, gənclər sahəsinin əksər sahələri (əgər hamısı olmasa da) rəqəmsal transformasiyanın gətirə biləcəyi mümkün imkanlar və çətinliklərdən təsirlənir. İmkanlara, məsələn, gənclər sahəsində innovativ, mədəniyyətlərarası və

vaxta qənaət edən rəqəmsal alətlərin və proseslərin formalaşdırılması daxil ola bilər. Xüsusilə, pandemiya Gənclər Şuralarının və gənclər təşkilatlarının işində rəqəmsal transformasiyanı sürətləndirdi. Onlayn və hibrid formatlarda fəaliyyətlər və layihələr vaxtdan səmərəli və inklüziv xarakter daşıdığına görə daha çox diqqət çəkdi. Digər tərəfdən, problemlər insanların rəqəmsal giriş və ya bacarıqlarının olmaması ilə bağlı ola bilər ki, bu da demokratik iştiraka və vətəndaş məkanına mənfi təsir göstərə bilər. Bu, aşağı həyat standartlarına malik gənclərin internetə çıxışı olmadıqda və ya rəqəmsal transformasiyanın təklif etdiyi imkanlardan yararlanmaq bacarıqlarına malik olmadıqda baş verir.

Rəqəmsal transformasiyanın hissələri olan xüsusi sahələr var:

- **Keçid**

İnfrastruktur, informasiya və müəyyən vasitələrə çıxışla bağlı spesifik məsələlər var. Etibarlı internetə çıxış və səmərəli rəqəmsal infrastruktur gənclər sektorunda mühüm əhəmiyyət kəsb edir.

Avropada hər hansı rəqəmsal bərabərsizliyi aradan qaldırmaq üçün bütün maraqlı tərəflər rəqəmsal cihazlara və internetə çıxış imkanı ilə təmin edilməlidir. Gəncliyə yönəlmiş hər hansı rəqəmsal transformasiya səyləri sosial, iqtisadi və rəqəmsal cəhətdən kənarda qalan gənclərin bəzilərinin ehtiyaclarını qarşılamağa yönəlməlidir. Rəqəmsal transformasiya daxilində fəaliyyət göstərmək və ona cavab vermək üçün Avropa gənclər sahəsi inkişaf edən texnologiyaların və texnoloji proseslərin (məsələn, 5G kimi yeni nəsil texnologiyaları) həyata keçirilməsinə imkan verəcək müvafiq rəqəmsal infrastruktur tələb edir.

- **İştirakçılıq**

Bəzən rəqəmsal alətlər QHT-lərin milli səviyyədə qərar və siyasətin qəbulu proseslərində iştirakını asanlaşdırır. Digər tərəfdən, rəqəmsal alətlərə çıxışı olmayan və rəqəmsal savadlılıq üzrə səriştələri olmayan gənclərin iştirakını məhdudlaşdırıb. Buna görə də, mənalı iştirak rəqəmsal transformasiya proseslərini inkluziv, məlumatlı və demokratik şəkildə birgə yaratmaq və saxlamaq üçün Avropa səylərində mərkəzi olmalıdır. Mümkün olduqda, rəqəmsal transformasiya səylərinə çoxtərəfli və inkluziv proses kimi yanaşmaq lazımdır – insanlar mərkəzli rəqəmsal texnologiyaların gənclər, gənc işçilər, təhsil işçiləri (formal və qeyri-formal) ilə və gənc işçilər və digər müvafiq maraqlı tərəflər, onlar tərəfindən birgə dizaynını, tətbiqini və istifadəsini əhatə edir. Mənalı və məlumatlı iştirak gənclik sektorunun ehtiyaclarının rəqəmsal transformasiya ilə bağlı bütün mövzularda (məsələn, gənclər üçün iş xidmətlərinin rəqəmsallaşdırılması, onlayn təhlükəsizlik, süni innovasiya ilə idarə olunan innovasiya) əks olunmasını təmin etmək üçün vacib mexanizm kimi qəbul edilməlidir. Rəqəmsal transformasiyanın bütün mərhələlərində və bütün sahələrində mənalı və məlumatlı iştirak da olmalıdır.

- **Rəqəmsal insan hüquqları**

Rəqəmsal dünyada insan hüquqları inkişaf edir. Bunun insan hüquqlarına müsbət və mənfi təsirləri ola bilər. Bir tərəfdən, rəqəmsal vasitələr insan hüquqlarını müdafiə etmək və daha çox insana çatmaq üçün yeni və daha səmərəli yollar təqdim edir. Digər tərəfdən, o, nifrət nitqi, kiber zorakılıq və s. kimi insan hüquqlarının pozulması üçün istifadə oluna bilər. Rəqəmsal transformasiya prosesinin etik mülahizələri rəqəmsal transformasiyanın bütün səviyyələrində yoxlanılmalı və davamlı olaraq qiymətləndirilməlidir (məsələn, Avropa miqyasında, yerli layihələr).

İstənilən Avropa miqyasında rəqəmsal transformasiya prosesi insan hüquqlarına və Avropa dəyərlərinə əsaslanmalıdır. Gənclər və gənc işçilər/liderlər (digər müvafiq maraqlı tərəflərlə birlikdə) nəzarət, məlumat profili və alqoritmik manipulyasiya olmadan öz rəqəmsal vətəndaşlıqlarını həyata keçirə bilməlidirlər. Buna nail olmaq üçün maraqlı tərəflər, Avropa qurumları və özəl sektor arasında davamlı dialoq aparılmalıdır ki, bütün texnoloji dəyişikliklər gənclər mərkəzli/insan mərkəzli olsun və gənclərin iştirak, məxfilik və özünə aid insan hüquqlarına hər hansı risklər gətirməsin.

- **Davamlılıq**

Davamlılıq resursların qorunması anlayışını əhatə edir. Dünyada məlumatlılığın artması ilə resursların qorunması anlayışı gündən-günə dəyişir. İstənilən rəqəmsal transformasiya prosesi onun ətraf mühitə potensial təsirinə görə qiymətləndirilməlidir. AI-nin gənclər sektoru rəqəmsal transformasiya proseslərinin və layihələrinin iqlim böhranına necə təsir göstərə biləcəyini təsdiq etməli olduğunu düşünməlidir. Rəqəmsal transformasiyada davamlılıq eyni zamanda həssas, davamlı və uzunmüddətli rəqəmsal həllər yaratmağı hədəfləyən bir yanaşma kimi də görülməlidir.

- **Bacarıqlar**

Rəqəmsal transformasiya ilə bağlı problemlərə (məsələn, dezinformasiya, məlumat profilinin yaradılması) və imkanlara (məsələn, innovativ rəqəmsal təhsil həlləri) cavab vermək üçün maraqlı tərəflər kritik rəqəmsal savadlılıq, media savadlılığı, məlumat və AI savadlılığı və bir çox bacarıqlar tələb edə bilər. Bütün maraqlı

Rəqəmsal transformasiya həm də çevik təfəkkür tələb edir ki, bununla da təhsil daş kimi deyil, ömür boyu öyrənmənin həssas və uyğunlaşa bilən prosesi kimi görünür. Rəqəmsal transformasiya prosesləri sürətlə inkişaf edən vətəndaş, ekoloji və sosial-iqtisadi (məsələn, yeni məşğulluq formaları) landşaftlara zərərli təsir göstərir. Bütün gəncləri (və bütün maraqlı tərəfləri) inamlı, şüurlu və məlumatlı vətəndaşlar, işçilər və istehlakçılar kimi gücləndirmək üçün Avropa gənclərinin qeyri-formal təhsil şəraiti sistematik şəkildə dəstəklənməlidir. Bu məqsədlə gənc işçilər və gənc liderləri rəqəmsal transformasiya ilə bağlı bacarıq və səriştələrinin artırılmasında dəstəklənməli və həvəsləndirilməlidir.

İstər kimsə bəyənsin, istərsə də bəyənməsin, rəqəmsal transformasiyanın gənclər işi də daxil olmaqla həyatımıza daha da daxil olacağı şübhəsizdir. Buna görə də əminliklə demək olar ki, rəqəmsal transformasiya sosial ehtiyacların və rəqəmsal texnologiyaların integrasiyasıdır.

2.2. Sosial və rəqəmsal inklüzivlik nədir? Daha da önəmlisi odur ki, bu, gənclərin işinə necə təsir edir?

Birləşmiş Millətlər Təşkilatına görə, sosial inklüzivlik bərabər imkanların - mənşəyindən asılı olmayaraq hər kəsin həyatda tam potensialına nail ola bilməsi üçün səylərin göstərildiyi prosesdir.¹⁰ Bu cür səylərə gənclərin dövlət xidmətlərinə bərabər çıxışını təşviq edən, eləcə də onların həyatlarına təsir edən qərarların qəbulu proseslərində gənclərin iştirakını təmin edən siyasət və tədbirlər daxildir.

Rəqəmsal inklüzivlik, digər tərəfdən, bütün fərdlərin və icmaların, o cümlədən ən əlverişsiz təbəqələrin İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyalarına (İKT) çıxışı və istifadəsini təmin etmək üçün zəruri fəaliyyətlərə aiddir.¹¹ Bura 5 əsas element daxildir:

- 1) sərfəli, möhkəm genişzolaqlı internet xidməti;
- 2) istifadəçinin ehtiyaclarına cavab verən internetə qoşulan qurğular;
- 3) rəqəmsal savadlılıq təliminə çıxış;
- 4) keyfiyyətli texniki dəstək;
- 5) özünü təmin etmək, iştirak və əməkdaşlığa imkan vermək və təşviq etmək üçün nəzərdə tutulmuş proqramlar və onlayn məzmun.

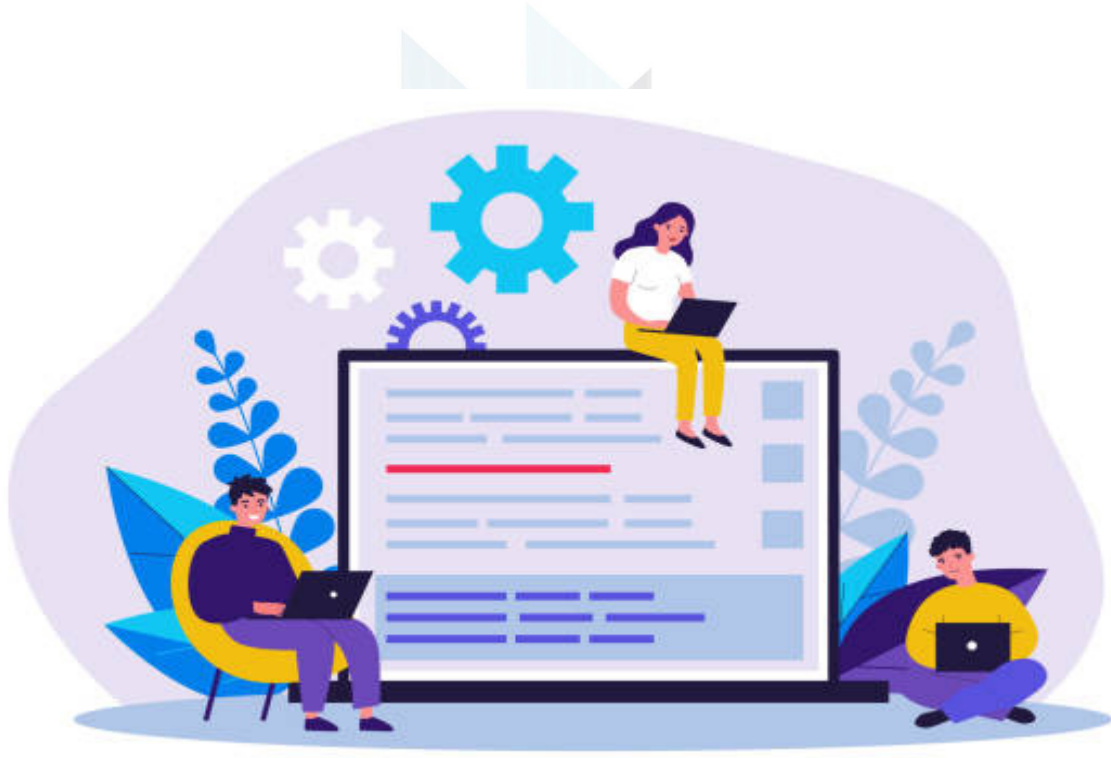
Rəqəmsal inklüziv texnologiya inkişaf etdikcə inkişaf etməlidir. Texnologiyaya giriş və istifadə üçün tarixi, institusional və struktur maneələri azaltmaq və aradan qaldırmaq üçün məqsədyönlü strategiyalar və investisiyalar tələb olunur. 2016-cı ildə Screengers Beynəlxalq Tədqiqat Layihəsi Hesabatında qeyd edildiyi kimi, "...gənclərin işi texnologiya və sosial medianın istifadəsini əhatə edə bilməsə, köhnəlmiş və gənclər üçün iş xidmətlərindən istifadə edən gənclərə aidiyyəti olmayan 8 olmaq riski var".¹² Buna görə də gənclərin işinin gələcəyi ilə bağlı davamlı müzakirələrin aparılması vacib olardı: süni intellekt, məsələn, gənclər və gənclərin iş təcrübələri ilə bağlı mədəni hadisələrə necə təsir edəcək?

İkincisi, gənclər işinin əsas rolu gənclərin səlahiyyətlərinin artırılmasına və onların daha çox rəqəmsallaşan və texnologiləşən cəmiyyətdə fəal olmaq imkanlarına dəstək olmaqdır.

¹⁰<https://www.un.org/development/desa/socialperspectiveondevelopment/issues/social-integration.html>

¹¹[https://www.digitalinclusion.org/definitions/#:~:text=Digital%20Inclusion%20refers%20to%20the,and%20Communication%20Technologies%20\(ICTs\).](https://www.digitalinclusion.org/definitions/#:~:text=Digital%20Inclusion%20refers%20to%20the,and%20Communication%20Technologies%20(ICTs).)

¹²<https://www.verke.org/uploads/2021/02/ced60e23-digitalisation-and-youth-work.pdf>

Buna nail olmaq üçün gənclər işi gənclərin təcrübə dünyasına daxil olmalı və gənclərin yaşadığı mühitlərdə, o cümlədən rəqəmsal mədəniyyətlər və mühitlərdə fəaliyyət göstərməlidir. Gənclərlə iş üçün daha mühüm rol gənclər arasında rəqəmsal uçurumun qarşısını almaq, onların rəqəmsal texnologiyaya çıxışını təmin etmək və texnologiya ilə bağlı bacarıqlarını artırmaqdan ibarətdir.

3. GƏNCLƏR ŞURALARINDA RƏQƏMSAL İNKLÜZİVLİYƏ YANAŞMALAR

3.1. Milli Gənclər Şuraları və Gənclər Təşkilatları üçün Rəqəmsal Texnologiyanın İşlərində Tətbiq Edilməsi üzrə Bacarıqların Gücləndirilməsi

Pandemiya həyatımıza daxil olmamışdan əvvəl Milli Gənclik Şuraları (MGŞ) tərəfindən fəaliyyətlərin və təşəbbüslərin kütləvi əksəriyyəti fiziki olaraq həyata keçirilirdi. Rəqəmsal alətlər və metodlar gənclər təşkilatının gündəlik fəaliyyətində az da olsa iştirak edirdi. Rəqəmsal texnologiyanın təkamülü pandemiya əvvəl başlasa da, Nyu-York şəhərləri və gənclər təşkilatları məhdudiyyətlər səbəbindən bir çox fəaliyyətlərini rəqəmsal və ya hibrid formata çevirmək məcburiyyətində qaldıqları üçün COVID zamanı və ondan sonrakı dövrdə bu, zərurətə çevrildi. O, gənclərin QHT-lərinin bu gözlənilməz, lakin qaçılmaz dəyişikliyə hazır olmadığını üzə çıxardı, çünki onların bir çoxunda kifayət qədər rəqəmsal savad və səriştə yox idi.

Bu baxımdan, MGŞ-lər təsirli rol oynaya bilər. Onlar öz strukturlarını (işçi heyəti, orqanlar, üzv təşkilatlar) bacarıq və biliklərlə təchiz etməklə, eləcə də cəmiyyətin onlayn formalaşdırılmasında fəal rol oynamağa imkan verən üsullarla yeni rəqəmsal texnologiya və vasitələrdən səmərəli istifadə etmək üçün müvafiq imkanlarla sərmayə qoymalıdırlar. Başlanğıc nöqtəsi kimi, MGŞ işçilərinin və orqanlarının bacarıqlarını inkişaf etdirmək vacibdir. MGŞ -dəki gənc işçilər bu sahədə qabaqcıl bilik və təcrübəyə malik olan digər təşkilatlarla potensialın gücləndirilməsi təlimlərinə, öyrənmə səfərlərinə və təcrübə mübadiləsinə cəlb edilməlidir. Sonra, inkişaf etmiş bilik və bacarıqla, MGŞ işçiləri üzv

təşkilatlarının işini rəqəmsal inkluzivliyə inteqrasiya etmək üçün yeni və innovativ strategiyalara başlamaqla üzv təşkilatlarının rəqəmsal transformasiyasına nail ola bilərlər. Nyu-York şəhərləri və gənclər təşkilatları bütün kateqoriyalardan olan gənclərə, xüsusən də imkansız təbəqədən olan gənclərə bərabər imkanların verilməsini müdafiə edə bilərlər. Səbəb odur ki, rəqəmsal inkluziv resurslara effektiv, innovativ və asan çıxışı təmin etsə də, hər kəsin buna çıxışı yoxdur, bu da gənclərin böyük hissəsinin rəqəmsal imkanlardan faydalanmaqdan kənarda qalmasına səbəb olur. Buna görə də, rəqəmsal inkluzivliyə nail olmaq üçün inkluziv gənclər siyasətini təbliğ etmək gənclər təşkilatlarının məsuliyyətidir.

3.2. Rəqəmsal Gənclər Sahəsində İş

Rəqəmsal texnologiya və ya onun gənclərin işinə tətbiqi yeni bir hadisə deyil. Bununla belə, rəqəmsallaşmanın cəmiyyət daxilində təsiri və miqyası, o cümlədən gənclər daha da intensivləşir. Rəqəmsallaşma prosesi həm də gələcəkdə gənclərdən tələb olunacaq vətəndaş bacarıqlarını, eləcə də gənclərin sosial münasibətlərini idarə etmə üsullarını dəyişdi. Bir neçə il sonra rəqəmsal alətlər haqqında az və ya heç biliyi olmayanlar üçün iş tapmaq olduqca çətin olacaq. Bu o deməkdir ki, gənclər işinin rəqəmsallaşdırılması zamanın tələbinə uyğunlaşmaq üçün mütləq tələbdir və rəqəmsal gənclik işini üzbəüz fəaliyyətdən ayırmaq və ya ona ayrıca bir metod və ya sahə kimi yanaşmaq artıq uyğun deyil. gənclər işi. Əsas odur ki, Nyu-York şəhərləri, gənclər təşkilatları və gənc işçilər öz fəaliyyətlərini rəqəmsal dünyanın tendensiyalarına inteqrasiya etməyə diqqət yetirməlidirlər.

Rəqəmsal gənclər sahəsində işi, gənclər işində rəqəmsal media və texnologiyadan fəal şəkildə istifadə etmək və ya müraciət etmək deməkdir.¹³ Bu, gənclərlə iş metodu deyil – rəqəmsal gənclik işi hər hansı bir gənclik işi mühitinə daxil edilə bilər (açıq gənclər işi, gənclər üçün məlumat və məsləhət, gənclər klubları, fərdi gənclər işi...). Rəqəmsal gənclər işi ümumilikdə gənclər işi ilə eyni məqsədlərə malikdir və gənclər işində rəqəmsal media və texnologiyadan istifadə həmişə bu məqsədləri dəstəkləməlidir. Bu, həm üz-üzə, həm də onlayn mühitlərdə və ya bu ikisinin qarışığında baş verə bilər. Rəqəmsal media və texnologiya gənclər işində ya alət, fəaliyyət və ya məzmun kimi istifadə edilə bilər. Rəqəmsal gənclər işi gənclər işi ilə eyni etika, dəyərlər və prinsiplərə əsaslanır. Bu kontekstdə gənc işçilər həm ödənişli, həm də könüllü gənclər işçilərinə aiddir.

Rəqəmsal gənclər işinin həyata keçirilməsində və gənc işçilərin rəqəmsal bacarıqlarının artırılmasında innovativ təcrübələrə nümunə aşağıdakılar kimi təsnif edilə bilər:

- İnformasiya mübadiləsində sosial mediadan istifadə;
- Gənclərə onlayn məsləhət;
- Rəqəmsal savadlılığın dəstəklənməsi;
- Rəqəmsal alətlərlə iştirakın təmin edilməsi;
- Mədəni gənclərin onlayn işinə dəstək;
- Texnoloji bacarıqların inkişafının dəstəklənməsi;
- Gənclər işində rəqəmsal oyunlardan istifadə

Gənc işçilərin bu sahədə daha yaxşı fəaliyyət göstərmələri üçün bəzi mühüm səlahiyyətlərə malik olmaları lazımdır. Rəqəmsal gənclərlə bağlı iş fəaliyyətlərinin və layihələrinin planlaşdırılması, inkişafı və həyata keçirilməsinə nəzər salarkən, təkcə rəqəmsal mediadan istifadə ilə bağlı bacarıqlara diqqət yetirmək deyil, həm də cəlbədicə və mənalı bir iş görmək üçün lazım olan bilik, bacarıq və münasibətlərə daha geniş baxmaq vacibdir. Rəqəmsal gənclərin iş təcrübəsi. Çevik təfəkkür gənc işçilər üçün dinamik cəmiyyətimizdə işlərini yerinə yetirmək üçün çox vacibdir. Rəqəmsal gənclik işinin uğuruna təsir edən üç meyar aşağıdakı kimi müəyyən edilmişdir:¹⁴

1. Cəmiyyətin rəqəmsallaşması;
2. Təşkilati rəqəmsal inkişaf;
3. Gənclərin iş səriştələri..

3.3. İştirakçı Metodlar

Milli Gənclər Şuralarının və gənclərin vətəndaş cəmiyyəti təşkilatlarının işində rəqəmsal alət və metodlardan istifadənin uğuru istifadəçilər tərəfindən müəyyən edilir. Rəqəmsal gündəliyin uğurlu integrasiyası üçün gənclər təşkilatları istifadə etdikləri alətləri daim təkmilləşdirməli və tənzimləməlidirlər. Bu məqsədlə gənclər şuraları və gənclər təşkilatları öz hədəf qruplarına ən uyğunlaşdırılmış rəqəmsal alətlər yaratmaq və integrasiya etmək üçün iştirakçı metodlardan istifadə etməlidirlər.

¹³<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fbc18822-07cb-11e8-b8f5-01aa75ed71a1>

¹⁴<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fbc18822-07cb-11e8-b8f5-01aa75ed71a1>

İcmanın xəritələşdirilməsi proses olaraq bir icmanın və ya hədəf qrupunun unikallığının aydın şəkildə başa düşülməsini təmin edir, hədəflənən icmanın ehtiyaclarını və gözləntilərini daha yaxşı başa düşməyə kömək edir və ən əsası şura və ya QHT ilə onların hədəf qrupu arasında birgə dizayn və əməkdaşlıq üçün məkan yaradır. Bu üsul Milli gənclər şuralarının və QHT-lərin işində müəyyən texnologiyaların layihələndirilməsi, tətbiqi və ya tətbiqi zamanı tətbiqi və istifadəyə yararlılığı təmin etməyə kömək edir, hədəf qrupun mövcud resursları nəzərə alınmalıdır.

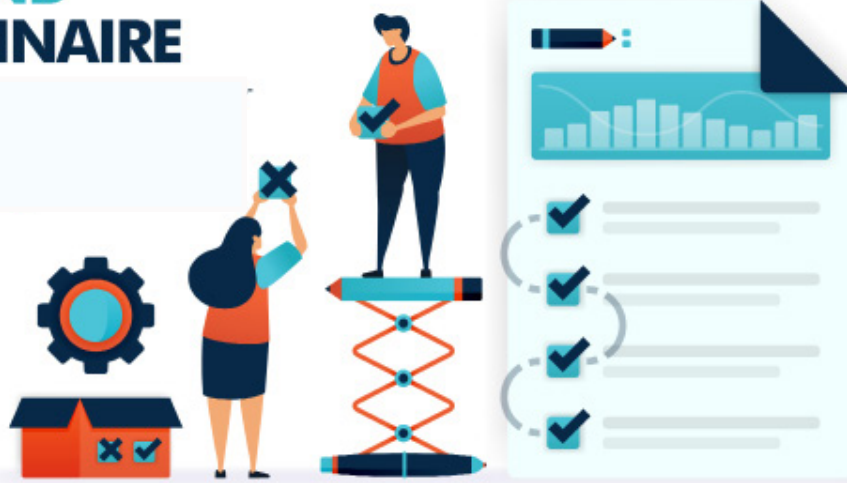
Fokus qruplar iştirak vasitəsi kimi istifadə olunan müxtəlif alət və metodların müxtəlif

hədəf qruplarına uyğunlaşdırılmasına dair faydalı fikir verir. İnteqrasiya edilmiş vasitələrin müxtəlif gənclər qrupları ilə müzakirəsi resurslardan istifadə etməyə və konkret hədəf qruplarının ehtiyaclarının ödənilməsini təmin etməyə kömək edir. Bu kimi suallara cavab verməyə kömək edir:

- Bu platforma/resurs/alət müxtəlif cinslərin ehtiyaclarına uyğunlaşdırılıbmı?
- Əlilliyi olan gənclərə şamil edilibmi?
- Ucqar rayonlardan gələn gənclər üçün əlçatandırımı?
- Müxtəlif dillərdə olmalıdır?

SURVEY AND QUESTIONNAIRE

Sorğular və anketlər yeni tətbiq olunan aləti daha geniş ümumi hədəf qrupu ilə sınaqdan keçirmək üçün faydalıdır. Bu metoddan istifadə aşağıdakı kimi suallara cavab verir:

- Platforma istifadəçi dostudurmu?
- Nə yaxşılaşdırılmalıdır?
- İstifadə edərdinizmi?
- Bunu başqalarına tövsiyə edərdinizmi?

Bu, alətlər/resurslar üçün faydalı düzəlişlər yaratmağa kömək edir ki, bu da onları gənclər tərəfindən daha əlçatan və istifadə edir.

3.4. Hüquqlara əsaslanan yanaşma

Hüquqlara əsaslanan yanaşma insan hüquqlarının universal və ayrılmaz olması ideyasına əsaslanır və gənclər siyasətlərin sadəcə benefisiarları deyil, həm də fəal hüquq sahibləridirlər, halbuki hökumətlər bu hüquqları müdafiə etməyə borcludurlar. Rəqəmsal sferada mənşəyindən, yaşayış yerindən, qabiliyyətlərindən və ya digər xüsusiyyətlərindən asılı olmayaraq bütün gənclər rəqəmsal alətlər və texnologiyalara bərabər çıxış əldə etməlidirlər. Təhsil hüquqlarını əldə edərkən gənclər rəqəmsal savadlılığa, o cümlədən media savadına, tənqidi düşüncənin inkişafı və digər rəqəmsal bacarıqlara məruz qalmalıdrlar.

4. KAZUS TƏDQIQATLARI

Keys tədqiqatları Avropa Şurasının Avropa Gənclər Fondunun maliyyə dəstəyi ilə təşkil edilmiş “Milli Gənclər Şuralarının və Üzv Təşkilatların işinə Rəqəmsal İnklyuziyanın İnteqrasiyası” layihəsi çərçivəsində həyata keçirilən növbəti layihələrə əsaslanır. Azərbaycan Respublikası Gənclər Təşkilatları Milli Məclisi tərəfindən. Layihənin məqsədi sosial, mədəni və coğrafi maneələri olan gənclərin Şərqi və Cənubi Avropada Milli Gənclər Şuraları və üzv təşkilatların işində mənalı iştirakını dəstəkləmək üçün rəqəmsallaşma və inklüzivlik konsepsiyasını gənclər işinə inteqrasiya etməkdir. Layihə fəaliyyətlərinə Bakıda gənclər işində rəqəmsal inklüzianın müxtəlif aspektlərinə həsr olunmuş 5 günlük seminar, interaktiv müzakirələr və qrup işləri daxil idi. Təlim mərhələsindən sonra təqib layihələri və təlimatın nəşrinə başlanılmış, həmçinin tərəfdaş təşkilatlar arasında tərəfdaşlıq yaradılmışdır. Ümumilikdə Nyu-York şəhərləri və onların Azərbaycan, Xorvatiya, Sloveniya, Türkiyə, Ukrayna, Rumıniya, Şimali Makedoniya, Moldova və Gürcüstandakı üzv təşkilatlarından 18 gənc işçi layihə fəaliyyətlərinə cəlb olunub.

Bu layihə çərçivəsində Azərbaycan, Gürcüstan, Rumıniya, Moldova və Ukraynadan olan layihə iştirakçıları tərəfindən 6 follow-up fəaliyyəti həyata keçirilib. Bu layihələrin əsas ideyası gənc işçilərə öyrəndikləri təcrübəni öz ölkələrində növbəti layihələrdə tətbiq etməklə təcrübə keçmək imkanı yaratmaq idi. Onlar bu sahədə təcrübəli təlimçilərin öyrətdiyi alət, metod və texnikaları tətbiq ediblər. Layihələr onlayn, oflayn və hibrid formatlarda həyata keçirilib, maarifləndirici təlimlər, nəşrlər, infossessiya, mobil proqramın hazırlanması kimi fəaliyyətləri əhatə edib.

Nəticədə, ümumilikdə 120-dən çox gənc bu layihələrdən birbaşa yararlanıb. Aşağıda bu layihələrdən bəzilərinə nümunə kimi baxa bilərsiniz.

Kazus 1: Rumıniya

Layihənin tam adı: “Volunteers Factory MobileApp vasitəsilə könüllüləri asanlıqla idarə et” layihəsi

İcraçı tərəfdaşın adı (MGŞ və ya QHT): Moldavia Cultural Association və FONTIS (İasi Gəncləri üçün Qeyri-Hökumət Təşkilatları Federasiyası)

Həyata keçirən: Madalin-Gabriel Florea

Layihənin konteksti:

Həll olunan məsələ QHT qrupumuzda könüllülərimizin işlədiyi tapşırıqları əlavə edə biləcəyimiz mobil proqramın olmasıdır. Bu, daha sonra Rumıniyada könüllülük və gənclər haqqında qanuna əsasən, hər bir fərd üçün könüllünün neçə saat işlədiyini, nə etdiyini, ona nə vaxt və hansı tapşırıqların verildiyini göstərən sənədli sertifikatı yaratmağa kömək edər. /onun. Bir çox layihə və fəaliyyətləri idarə edərkən, bu tapşırıq hər bir könüllü üçün çox vaxt tələb edir. Bu prosesi rəqəmsallaşdırmaq və avtomatlaşdırmaqla biz vaxt qazanırıq və onu QHT-də layihə yazmaq, hesabat vermək və ya yeni təşəbbüsləri həyata keçirmək kimi digər mühüm fəaliyyətlərə ayırırıq. Bu mobil proqramın bəzi funksiyaları bunlardır:

- Proqram daxili / Google / Facebook autentifikasiyasından istifadə edərək daxil olun / qeydiyyatdan keçin;
- 2 növ hesab – könüllü hesabı və QHT hesabı, konkret profillər və doldurulmalı məlumatlar;
- QHT-lər ID nömrəsi olan tapşırıqlar yarada bilər. Əgər könüllülər bu ID nömrəsini qazanc pəncərəsinə daxil edərlərsə, o, həmin tapşırıq üçün işlədiyi saatların miqdarını alacaq.
- QHT-lər könüllülərə görünəcək elanlar verə bilərlər;
- Könüllülər işlədikləri saatlara əsasən xal, təcrübə qazanacaq və nişanları açacaqlar;
- Könüllülər həmin QHT-də yerinə yetirilmiş bütün tapşırıqlarla, həmçinin, tapşırıqların əlavə edilməsini istədiyi vaxt çərçivəsini seçərək (məsələn, yalnız 1-10 sentyabr 2020-ci il tarixləri arasında) səlahiyyət sertifikatı yarada bilərlər. Bu PDF çap olunacaq, sonra QHT tərəfindən imzalanacaq və möhürlənəcək və bu iş görülməli, onların təcrübələri üçün sertifikatları var.

Fəaliyyətlər

Fəaliyyət no. 1: ilkin arxitektura əsaslanaraq, proqram mobil proqramların hazırlanması sahəsində təcrübəsi olan IT məsləhətçisinin köməyindən istifadə etməklə yekunlaşdırılmalı idi (ödənişli məsləhət, faktura əlavə olunur).

Fəaliyyət no. 2: biz onu başa çatdırmağa yaxınlaşarkən, layihə rəhbəri rəy toplamıq və təkbəşinə sınaqlara başlamaq üçün başqa QHT nümayəndələri ilə görüş keçirdi. Bu görüş şəhərin gənclər QHT-ləri ilə iş üzrə ixtisaslaşmış İasi Tələbələr Evində baş tutub.

Fəaliyyət no. 3: üstəlik, şəhərdə qeyri-formal təhsil festivalı keçirdik (2-ci ən böyük ticarət mərkəzində – IuliusMall Iasi-də bizim tərəfimizdən təşkil olundu), burada QHT-mizlə stendimiz və 3 fəaliyyətimiz – qısa video təqdimat, haqqında məlumatlı Kahoot nümayişini keçirdik. bizə və tətbiqimizi sınaqdan keçirdikdən sonra rəy almaq üçün şifahi sorğu anketi.

Fəaliyyət no. 4: 2 və 3 nömrəli fəaliyyətlərdə toplanmış rəylərə əsasən, biz proqramı bitirdik və onu Play Store/App Store-da buraxdıq (buraxmaq üçün icazə almışıq, fakturalar əlavə olunur).

Nəticələr

Əldə olunan nəticələr bu layihənin başlanğıcında hədəflədiyimiz nəticələrdir:

- QHT-lər tərəfindən idarə olunacaq könüllülər üçün bir mobil proqramın ingilis dilində təqdimat videosunu burada dərc etmək: <https://youtu.be/Khmw1ZmTjk4>
- Tətbiqi proqrama daxil olan 3 QHT ilə sınaqdan keçirmək (verilənlər bazasının skrinşotu əlavə olunur);
- Tətbiqdə 50 qeydiyyatdan keçmiş istifadəçiyə malik olmaq (bu, biz Gfest-də sınaqdan keçirərkən və tətbiqi təkmilləşdirmək üçün rəy toplamaq zamanı əldə etmişik);

Öyrənilmiş dərslər

- Müəyyən edilmiş vəzifələr üçün daha uzun müddət tələb olunur (buna görə də hər bir son tarix üçün əlavə son tarix olmalıdır – gecikmələr, COVID məhdudiyyətləri və s.);
- Bütün qurğular geniş vacibdir (hər kəsin daha ekranlı smartfonları almaq imkanı yoxdur);
- Biz hamımız həyatında mümkün qədər çox potensialı avtomatlaşdırmaq, inkişaf etdirmək və təkamül etmək;
- İnternetdə çoxlu rəqəmsal alətlər olsa da, əgər bu öyrənmə fəaliyyətində daha böyük məqsəd və ya motivasiya yoxdursa, onları axtarmağa və anlamaq üçün vaxt sərf etməyə meylli deyillər – deyə bilərik, bizim stendimizlə GFest, biz təhsili sərin və cəlbedici etdilər, ona görə də onlar dinlədilər, klassik görüşdə bizim diqqətimiz lakin daha kiçik idi;
- Rəqəmsal məhsul hazırlayarkən mümkün qədər çox rəy toplayın (anonim şəkildə).

Kazus 2: Azərbaycan

Layihənin tam adı: “Rəqəmsal İnteqrasiya və İnküzivlik 2.0” layihəsi

İcraçı tərəfdaşın adı (MGŞ və ya QHT): Azərbaycan Respublikası Gənclər Təşkilatları Milli Şurası

İcra edən: Kamilla Məmmədova

Layihənin konteksti

Başlamaq üçün layihənin əsas məqsədləri iştirakçını Rəqəmsal Transformasiya, İnteqrasiya və ən əsası Rəqəmsal İnküzivlik anlayışları ilə tanış etməkdir. Bu biliyə məhsuldar şəkildə yiyələnmək üçün onlara mövzu əsaslı müzakirələrdə, debatlarda, eləcə də qrup seminarlarında iştirak etmək imkanı verilmişdir.

Fəaliyyətlər

Layihə haqqında danışarkən, davamın əsas hissəsi əyani vəsaitlərlə dəstəklənən əyləncəli təqdimat şəklində təqdim olunan nəzəri biliklərdən ibarət idi. Məsələn, tədqiqat sənədləri əsasında iştirakçılara Dünyada Rəqəmsal İnküzivlik vəziyyəti, insanların bu məsələ ilə məşğul olarkən hazırda hansı çətinliklərlə üzləşdiyi ilə tanış oldular. Bununla belə, qeyd etmək lazımdır ki, iştirakçılar qeyd olunan mövzular üzrə öz ideya və təkliflərini yaratmaq üçün qruplar şəklində işləmək imkanı qazanıblar. Nümunə olaraq iştirakçılar üç əsas mövzudan biri ilə bağlı təəssüratlarını bölüşmək üçün e-işlər (sosial mediada) yaratdılar: Rəqəmsal İnteqrasiya, Transformasiya və İnküzivlik. Onların fəal iştirakını nümayiş etdirmək üçün başqa bir nümunə Azərbaycanın keçdiyi Rəqəmsal Transformasiyanın zəif və güclü tərəflərinin təhlili idi.

İştirakçıların özləri haqqında danışarkən, təqibin fokus qrupu müxtəlif sahələrdə çalışan təxminən 20-25 yaşlı gənclər arasından seçildi. Məsələn, İnformasiya Texnologiyaları, Təhsil, Gənclərlə İş, Sosial İş, Maliyyə və s. qeyd etmək vacibdir ki, iştirakçılar rəqəmsal məkanla əlaqə və iştirak dərəcəsinə görə seçiliblər. İştirakçılar özləri iştirak etmək üçün yüksək motivasiyaya malik idilər, lakin motivasiyalarını artırmaq üçün isinmə fəaliyyətləri, həmçinin öz e-təcrübələrini və təcrübələrini bölüşmək üçün seanslardan şəbəkələşmə aləti kimi follow-up fəaliyyətində əsas vasitəçi və təlimçi kimi istifadə etdim.

Nəticələr

Ümumilikdə layihəyə 17 iştirakçı, eləcə də izləmə zamanı 2 nəfər könüllü kimi cəlb edilib.

Təlim nəticəsində onlar rəqəmsal məkanla daha səmərəli tanışlıq və işləmək üçün bilik və praktiki alətlər əldə ediblər.

Əvvəlcə izləmə çağırışı şəxsi sosial şəbəkələrimdə yerləşdirildi və dostlarım, həmkarlarım və həmyaşıdlarım arasında paylaşıldı. Bundan əlavə, belə bir layihənin mövcudluğu və faydalılığı barədə məlumatların yayılması üçün iştirakçıların nəticələri və rəyləri sosial şəbəkələrdə paylaşılib.

Açığını deyim ki, layihənin ilkin variantı daha çox iştirakçı üzərində qurulmalı idi, lakin təlim zamanı iştirakçıların yüksək iştirakı iki günlük təlimlərin keçirilməsi və yekunlaşdırılması üçün kifayət qədər qənaətbəxş oldu.

Öyrənilmiş dərslər

Əvvəla, mən əsas təşkilatçılara, eləcə də donorlara təlimin təşkilinə və Rəqəmsal İnteqrasiya və Gənclik İşinə İnküzivlik kimi aktual mövzunun davamını keçirmək imkanına görə təşəkkür edirəm.

İkincisi, o, mənə öz mini versiyasında təşkilatçı, fasilitator olmaq haqqında həyati bacarıq və biliklər öyrətdi. Nümunə olaraq, böyük məlumatları təhlil etmək və onları lakonik və faydalı məlumat parçalarına çevirmək, layihə təklifini yaratmaq, büdcəni, gündəliyi qurmaq və uğursuzluqlar və uğurları əks etdirməkdir.

Nəticə olaraq, layihənin özü faydalı oldu, lakin layihənin öz mini versiyasının aparılması həm şəxsi, həm də peşəkar bacarıqları uğurla inkişaf etdirdi.

Layihənin tam adı: “Rəqəmsal bacarıqlar” project
İcraçı tərəfdaşın adı (MGŞ və ya QHT): “Pharos” QHT
İcra edən: Nikolai Dishli

Layihənin konteksti

Layihənin məqsədi Moldovanın Ceadir-Lunqa rayonundan olan gənc liderlərin rəqəmsal savadlılıq səviyyəsini yüksəltməkdir. Bu məqsədə nail olmaq üçün aşağıdakı əsas vəzifələr müəyyən edilmişdir:

1. Rəqəmsal inklüzivlik sahəsində gənclərin bilik səviyyəsinin və ehtiyaclarının müəyyən edilməsi
 2. Inklüziv təhsilə və özünü inkişafa töhfə verən rəqəmsal alətlər sahəsində bilik səviyyəsinin artırılması üçün Ceadir-Lunga rayonunun gənc liderləri üçün seminarlar kursunun keçirilməsi.
- Layihənin benefisiarları Ceadir-Lunga rayonunun 16-20 yaşlı 15 gənc liderləri olub.

Fəaliyyətlər

Layihədə əsas fəaliyyətlər 18-19 dekabr 2021-ci il tarixlərində 2 təlim sessiyası olmuşdur.

İlk təlim onlayn formatda keçirildi, burada onlayn təlim üçün hansı strukturun daha yaxşı olması, əsas onlayn platformaların hansı imkanlara malik olması kimi suallar qaldırıldı. Jamboard və kahoot kimi rəqəmsal vasitələrdən istifadə edilmişdir.

İkinci təlim oflayn formatda keçirilib. Bu üsul materialın mənimsənilməsi üçün ən yaxşısı seçildi. İkinci təlim əsasən ölkədə rəqəmsal inklüzivlik problemlərinə, rəqəmsal inklüzivlik konsepsiyasına, regionda rəqəmsal inklüzivliyin təmin edilməsi üçün hansı vasitələrin mövcudluğuna həsr olunub. İkinci məşq oflayn keçirildiyindən oyun elementlərindən geniş istifadə olunurdu.

Tədbirdə 16-20 yaş arasında olan 15 nəfər Ceadir-Lunga rayonunun gənc nümayəndəsi iştirak edirdi.

Nəticələr

Ceadir-Lunga rayonunun 15 gənci rəqəmsal inklüzivlik sahəsində bilik səviyyələrini artırırıblar. Onlar daha çox ölkədə rəqəmsal inklüzivlik problemləri, rəqəmsal inklüzivlik konsepsiyası, regionda rəqəmsal inklüzivliyi təmin etmək üçün hansı alətlər və rıçaqların mövcudluğu, onlayn təlim üçün hansı strukturun daha yaxşı olması, əsas onlayn platformaların hansı imkanları kimi mövzularda tapılıb.

Davam edən təlim haqqında məlumat Facebook-da yerləşdirilib və hər kəs iştirak etməkdə maraqlı olduğunu bəyan edə bilər.

Öyrənilmiş dərslər

Layihəyə başlamazdan əvvəl əsas benefisiarların ehtiyaclarını daha yaxşı başa düşmək lazımdır ki, bu da proqram seçimində daha effektiv olardı. Bu baxımdan, qısa sorğu və ya müsahibə hədəf qrupun ehtiyaclarını öyrənmək üsulları olacaqdır.

5. NƏTİCƏ

Rəqəmsal gənclər işinin integrasiyasının inkişafı və təkmilləşdirilməsi üzrə gələcək işlərin potensialı Avropada gənclər işinin gələcəyi üçün mühüm rol oynaya bilər. Burada siyasətçilər, beynəlxalq təşkilatlar, Nyu-York şəhərləri, gənclər təşkilatları, gənclər liderləri və fəallar kimi bir çox maraqlı tərəflər gənclər sektorunda rəqəmsal inklüzivliyə nail olmaq üçün gənclərin işinin ehtiyaclarına uyğun olaraq birgə işləməlidirlər.

Siyasət qurucuları tərəfindən gənclərin yaradıcılıq, özünü ifadə etmə, dözümlülük və gənclərin səsini gücləndirən şəkildə getdikcə daha çox rəqəmsallaşan həyatları yönləndirməkdə gənclərin işinin dəyərini tanımaq və təbliğ etmək çox vacibdir. Onlar rəqəmsal gənclik işini gənclər strategiyalarına, siyasətinə və qanunvericiliyə daxil etməlidirlər. Bundan əlavə, rəqəmsallaşma işçi qüvvəsi üçün peşəkar çərçivələrə daxil edilməli və potensialın artırılmasına sərmayə qoyulmalıdır. Eyni zamanda, siyasətçilər rəqəmsal dövrdə gənclərlə iş sektorunun rolunu və əhəmiyyətini araşdırmaqda departamentlərarası işin asanlaşdırılmasını nəzərə almalıdırlar. Xüsusilə, gənclərlə iş sektorunun təhsil sahəsində peşəkar iştirak üçün uyğun xüsusiyyətləri təmin etmək üçün platformalara olan ehtiyaclarını dəstəkləmək bir zərurətdir. İmkansız gənclərin internetə və rəqəmsal dünyaya çıxışı rəqəmsal inklüzivliyə töhfə vermək üçün siyasətçilərin əsas diqqət mərkəzində olmalıdır. Bu aspekt ciddi şəkildə nəzərə alınmasa, müasir dünyanın hər yerində rəqəmsal transformasiya prosesləri sürətləndiyi üçün imkansız gənclərin təcrid olunmasına, savadsızlığına, işsizliyinə öz töhfəsini verəcək.

Digər tərəfdən, MGŞ -lər və gənclər QHT-ləri başa düşməlidirlər ki, gənclik işinə yanaşmalar, məqsədlər, etika və peşəkar sərhədlər rəqəmsallaşma kontekstində nəzərə alınmalı və onların təsirinə görə qiymətləndirilməlidir. Biz gənc işçilər olaraq bununla razılaşsaq da, razılaşmasaq da, biz son dərəcə rəqəmsallaşmış proseslərin bir hissəsiyik və müasir dünyanın tələblərinə uyğunlaşmaq üçün tez və müvafiq şəkildə hərəkət etməliyik. Gənclərin QHT-ləri başa düşməlidirlər ki, gənclərin anadangəlmə yüksək rəqəmsal savad və bacarıqları yoxdur və onlar bunu təbliğ etməli və öz layihələri ilə bu prosesə töhfə verməlidirlər. Onlar iterativ prosesləri qəbul etməli və qiymətləndirmə və hesabat vermədəki uğursuzluqdan öyrənməlidirlər: eksperimentləri təşviq etməli və planlaşdırılan fəaliyyətlərdə dəyişikliklərə icazə verməlidirlər. Həmçinin, bununla bağlı kadr, infrastruktur, avadanlıq və müntəzəm təlimlərin maliyyələşdirilməsinə səy göstərməlidirlər. Tədqiqata sərmayə qoymaq həm də MGŞ -lərin və gənclər təşkilatlarının rəqəmsal gənclər işinin təsirini öyrənmək üçün vacib vəzifəsidir. MGŞ-lər rəqəmsal gənclik işinin dəyərini başa düşmək və ən yaxşı təcrübənin paylaşılmasını təşviq etmək üçün maliyyə təşkilatları daxilində işçilərə dəstək olmalıdır.

Bundan əlavə, gənc liderlər və işçilər rəqəmsallaşmanın gənclər sektoruna integrasiyasına nail olmaq üçün müxtəlif sferalarda və platformalarda rəqəmsal və inklüziv gənclər işini təbliğ etməlidirlər. Ümumilikdə, maraqlı tərəflər fərdi və birgə şəkildə rəqəmsal gənclər işini davam etdirmək və inkişaf etdirmək üçün gənclər siyasəti və fəaliyyətlərində öz rolunu oynamalıdırlar.

Avropa Şurası

47 üzv dövlətdən və 800 milyondan çox insandan ibarət Avropa Şurası (AŞ) İkinci Dünya Müharibəsindən sonra integrasiya məqsədilə 1949-cu ildə yaradılmışdır. Şuranın fəaliyyəti unikaldır və üç əsas dəyərə əsaslanır: insan hüquqları, demokratiya və qanunun aliliyi.

Avropa Gənclər Fondu

1972-ci ildə yaradılan Avropa Gənclər Fondu (EYF) Avropa Şurası ilə gənclər arasında əməkdaşlığın asanlaşdırılmasında, onların vətəndaş cəmiyyətində və siyasi qərarların qəbulunda fəal iştirakında mərkəzi rol oynayır.

Azərbaycan Respublikası Gənclər Təşkilatları Milli Şurası (ARGTMŞ)

1995-ci ildə əsası qoyulmuş Azərbaycanda gənclər təşkilatlarının yeganə konfederativ strukturu olan NAYORA öz ətrafında 146 gənclər təşkilatını birləşdirərək, ölkə gənclərinin və təşkilatlarının vahid əlaqələndirmə və əməkdaşlıq mərkəzinə çevrilir, onların beynəlxalq integrasiyasını təşkil edir və təmin edir.

Bu yazıda ifadə olunan fikirlər müəllif(lər)in məsuliyyətidir və Avropa Gənclər Fondunun rəsmi mövqeyini əks etdirməməlidir.

İSTİNADLAR

- [1] “Building Digital Communities: A Framework for Action”, 2011
<https://www.imls.gov/publications/building-digital-communities-framework-action>
- [2] “Digital Inclusion”, 2013
<https://www.webjunction.org/explore-topics/digital-inclusion.html>
- [3] “Digital literacy and digital inclusion: information policy and the public library”, Kim M. Thompson, Paul T. Jaeger, Natalie Greene Taylor, Mega Subramaniam, and John Carlo Bertot, 1971
<https://www.amazon.com/Digital-Literacy-Inclusion-Information-Library/dp/0810892715>
- [4] International Telecommunication Union, “Digital Inclusion of Youth”, 2021
<https://www.itu.int/en/mediacentre/backgrounders/Pages/digital-inclusion-of-youth.aspx>
- [5] European Commission, “Digital Economy and Society Index (DESI) 2021”, 2021
<https://ec.europa.eu/newsroom/dae/redirection/document/80483>
- [6] International Telecommunication Union, “Youth Strategy Roadmap to 2021 and Beyond”, 2021
https://www.itu.int/generationconnect/wp-content/uploads/2020/11/ITU_Youth_Strategy.pdf
- [7] “Digital Transformation”, Pawluczuk A., 2021
<https://participationpool.eu/resource-category/digital-transformation/>
- [8] United Nations, Social Inclusion
<https://www.un.org/development/desa/socialperspectiveondevelopment/issues/social-integration.html>
- [9] National Digital Inclusion Alliance, “Digital Inclusion”
[https://www.digitalinclusion.org/definitions/#:~:text=Digital%20Inclusion%20refers%20to%20the,and%20Communication%20Technologies%20\(ICTs\).](https://www.digitalinclusion.org/definitions/#:~:text=Digital%20Inclusion%20refers%20to%20the,and%20Communication%20Technologies%20(ICTs).)
- [10] Verke – National Centre of Expertise for Digital Youth Work in Finland, “Digitalization and Youth Work”, 2019
<https://www.verke.org/uploads/2021/02/ced60e23-digitalisation-and-youth-work.pdf>
- [11] European Union, “Developing digital youth work”, 2018
<https://op.europa.eu/en/publication-detail/-/publication/fbc18822-07cb-11e8-b8f5-01aa75ed71a1>

